

ФРАНЦИЯ

„EUROPE“, Париж, октомври 1975 г.

Известното френско прогресивно месечно списание за литература „Йороп“, чийто дългогодишен директор (1949—1974) бе добре известният у нас публицист и общественик Пиер Абраам, починал по-миналата година на 82 години, ръководено днес от писателя Пиер Гамарà като негов главен редактор, посвещава своята октомврийска книжка за 1975 на свободен Виетнам. Броят се открива с „пътепис“ на Пиер Гамарà „От Ханой до Сайгон“, в който авторът разказва в какъв аспект е видял новия Виетнам. След първите възпитателни бележки, в които ни съобщава впечатленията си от пейзажа, от ритъма и движението на живота в освободената страна, Гамарà пише: „Всички, с които разговарях, не скриха нищо от съществуващите трудности и от огромните проблеми за разрешаване относно индустриализацията и разкриването на първични материали. Търсят се обаче всички пътища: дали се касае до основно или висше образование, до механика, научно изследване, гражданско строителство, медицинска помощ, урбанизъм. Моите събеседници говорят простичко, усмихват се, сякаш искат да се извинят за известни недоимъци, благодарят на работниците, на френските демократи, на френските поети за всичко, което са извършили в полза на виетнамската кауза...“ Гамарà описва посещенията си в Ханой в жилището на председателя Хо Ши Мин. „Видях стаята — казва той, — където е склопил очи. Едно легло. Нощна масичка. Две карти на Виетнам, върху които е отбелязван напредъкът на победоносната виетнамска армия. Малък вентилатор. Чайник, термос. Близо до вратата стар бастун с лебедова шия и каучукови сандали. Човекът с каучуковите сандали е живял тук, мечтал е, разсъждавал е, ръководил е. Чуден парк, който е бил някога обитаван от френския губернатор. Но човекът с каучуковите сандали не е искал да живее в големия масивен палат на колониалната резиденция... Чичо Хо си бе построил на брега на малко езеро в същия парк една скромна наколна виетнамска къща от две стаи — спалня и работен кабинет. Той бе пожелал дървото да е по възможност най-свино, мебелировката — най-скромна. Видях неговата маса,

писалището му, последните четени книги и между тях, отбелязан с ръката му, броя от „Йороп“, първия от 1961 г., посветен на виетнамската литература. Тук през 1963 г. Хо Ши Мин бе приел Пиер Абраам, чийто образ и дело никой не е забравил...“

По-нататък авторът споделя радостта си, че през тази историческа година на освобождението на Виетнам е можал след Ханой да види Сайгон и по-добре да разбере болката от войната и от раздялата... „Сайгон беше американска витрина, пише Гамарà, френстично хоро на автомобили и на хонди, нощни клубове, хиляди проститутки, дрога, спекула, цяла една гнила и гниеща изкуствена икономика, основана на долара...“ Френският автор разказва по-нататък някои любопитни подробности около онова, което е наблюдавал в своя маршрут из виетнамския Юг. За да завърши кратките си бележки, искам да припомня две мои посещения. В Сайгон посетих бившия дворец на Тхю на края на един булевард, на няколкостотин метра от който се намира един масивен бял билдинг — на американското посолство. Дворецът на Тхю е с приятна архитектура, с великолепни зали и апартаменти. Видях разкошната зала на Съвета, бюрото на диктатора и украсените със златни дракони кресла. Видях залата за приеми на посланиците с велелепната си лакировка. Най-горе, недалеч от терасите за хеликоптери, има кино-салон, бар, танцувална зала. Дворецът е притежавал специална радиостанция, 400 телефонни поста, някои от тях свързани пряко с американското посолство... Днес върху фасадата на двореца се вижда портретът на засмения чичо Хо.

Очеркът на писателя Жак Мадол допълва казаното от Пиер Гамарà. „Днес виетнамският народ, пише Жак Мадол, е народ независим между другите независими народи на света. Той има своите специфични проблеми, които не произтичат само от войната, която е водил и спечелил с цената на толкова кръв и сълзи, но също от положението в Азия и в света, от собствените нужди и аспирации на Виетнам. Трябва да го обичаме заради самия него и да го познаваме. Няма по-добро средство за това от литературата и затова избора от произведения, частичен и непълен, който предлагаме днес на читателите на „Йороп“, ни се струва особено подходящ.

Даден е текстът на поздравителното обръщение на председателя Хо Ши Мин към тружениците на литературата и изкуствата от Северен и Южен Виетнам, произнесено на състояния са през декември 1962 г. III конгрес, посветен на „литературата и изкуствата на Виетнам“. От председателя Фам Ван Донг е поместен очерк за виетнамския национален герой Нгуен Траи, живял между 1382 и 1442 г. Следва доста обширен текст под наслов „Пътища за нашата поезия“, представляващ изказване на поета Ше Лан Виен пред Първия конгрес на писателите след освободението, свикан през юни 1975 г. в Сайгон. „Литературните и театралните произведения на нашите братя от Юг съставляват ценен дял от националната литература. Ние не сме направили още много нещо в областта на превода, на публикуването и на представянето в чужбина. Обаче литературата на Южен Виетнам намира оценка и привлича вниманието на света, заявява Ше Лан Виен. Нашият пръв министър Фам Ван Донг често казваше: „Ще дойде ден, когато поезията ще бъде по-скъпа от ориза.“ Поетът Ше Лан Виен в своето аргументирано изложение излага по-нататък задачите, които предстоят да бъдат разрешени от писателите, една от които е да повишават непрекъснато стойността на творбите, за да бъдат достойни за величието на народа и на епохата. С интерес се четат очерците „Последното им прочитаване в Да Нанг“ от Фан Тю, „Зората на един нов ден в Сайгон“ от Теп Мои, „Нашето знаме се все над двореца“ от Нгуен Трунг Тан.

Поезията и прозата на Виетнам са представени от значителен брой автори — поети и белетристи. Заслужава да се похвали усърдието, с което Мирей Гансел, поетеса и добра познавачка на виетнамски език, и поетът Шарл Добжински са представили в стегнати и изразителни строфи посемите на осемнадесетте съвременни виетнамски поети — от Ксуан Диъ, роден в 1917 г., до най-младия Тран Данг Хоа, роден в 1958 г. За всеки поет е дадена кратка биобиблиографска бележка. Белетристиката е представена с няколко разказа от съвременни автори: Тран Хийо Мин („Как станах войник на „Фронта за освобождение“), Хо Фуонг („Парфюмите на оризистото“), Ле Вин Хоа („Бежанец), Нгуен Сан („Една смешна история“), Нгуен Киен („Деца“), Ксуан Канг („Лицето на живота“). Виетнамското съдържание на броя се допълва със статии за „Образованието в ДР Виетнам“ от Нгуен Хак Виен, есеист и литературен критик, директор на издателството за чужди езици в Ханой, за „Традиционната сламена къща“ от архитект Нгуен Као Лийен, бивш помощник-министър на постройките, за виетнамската музика от До Нгуан, главен секретар на Дружеството на виетнамските композитори и композитор. В края е дадена подробна хронология, която обхваща периода от първото хилядолетие

преди християнската ера до наши дни. В бележката към хронологията е казано: „периодът от 1965 до 1973, макар и плодотворен откъм литературни и художествени събития, потвърдено от голям брой различни творби, е по-рядък откъм манифестации, станали на определени дати.

В редовното съдържание на списанието, vyn от „фронтоната“ за Виетнам, заслужава на първо място да се отбележи интересната статия на Реисен за творчеството на художника Макс Ернст, а в рубриката „хроника“: статията на Арман Люнел за труда на проф. Реймон Жан от университетa в Екс-ан-Прованс, „Поетика на желанието“, в който са събрани критически етюди за поетите Жерар дьо Нервал, Лотреамон, Аполинер и Пол Елюар. Трудът на Реймон Жан, представляващ теза за държавен докторат, който Арман Люнел оценява като солидно изследване, е плод на десетгодишен труд на размишления и задълбочен анализ. Очеркът на Жак Гомрон за поета То Хюю по повод на излязлата му във френски превод книга „Кръв и цветя“ (Обединени френски издатели, Париж) допълва един вид „виетнамския“ брой на списанието. Читателят на този брой на „Йороп“ няма да отмине без внимание и интересните хроники на Шарл Добжински, който говори за няколко млади поети от поредицата „Аксон поетик“, на Даниел Компер за „Жюл Верн в университета“, на Пьер Гамара за тома от „Кайе Ромен Ролан“, озаглавен „Независимостта на духа“, съдържащ преписка между Жан Геено и Ромен Ролан за периода от 1919 до 1944 г. Томът е с предговор от Андре Малро.

Н. Д.

ИТАЛИЯ

„PAESE SERA LIBRI“, Рим, 8 август 1975 г.

Известното торинско издателство Еинауди публикува през 1975 г. в четири внушителни тома, под редакцията на Валентино Джератана, едно критическо издание на „Quederni del carcere“ („Записки от затвора“) от Антонио Грамши, теоретик-идеолог и основател (заедно с Палмиро Тольати) на италианската комунистическа партия. Италианската прогресивна критика отбелязва появата на това издание като събитие, което предизвиква много отзиви и оценки в печата. Делото на Антонио Грамши е предмет на оживени разисквания, преминало отдавна границите на родината му. Неотдавна излезе на френски под наслов „Бележки върху Грамши“ съчинението на Алфонсо Леонети, един от близките сътрудници и приятели на Грамши. Книгата на Леонети съчетава хармонично лични възпоминания и исторически справки с един критически верен поглед върху Грамшиановото учение. Във връзка с изданието Еинауди видният писател-философ и универ-

ситетски професор Еудженио Гарин (Флоренция) в една твърде обширна и аргументирана статия, поместена в литературното приложение на римския прогресивен всекидневник „Паезе сера“ (от 8 август 1975) писа: „публикуването на издадените работи на Грамши — писма и записки от затвора — беше несъмнено в следвоенна Италия едно от най-изпъкналите политико-културни събития — и с най-дълбоки отражения.

В 1947 г., пише същият автор, излязоха на видело „Писмата“; между 1948 и 1951 г. се появиха добре известните шест тома, в които материалът на „Записките“ беше подреден по теми. Както можем днес да констатираме чрез една безпогрешна документация, този материал беше в същност не само издаден точно и почти пълно, но и организиран с особена грижа и, както казва Валентино Джератана, „би било несправедливо да подценяваме по някакъв начин значението и заслугите на първото издание“. От друга страна, собствено изключителният отзвук на Грамшиановите писания допринесе доста скоро да се повдигнат и направят резерви около начина на публикуването. Защо „временни“ писания, фрагментарни и непълни, са били предложени в една систематизация, която не е била дело на автора? Групирани в раздели, способни да отговорят на изпъкналите теми на културния и политическия спор, който тогава се разгъваше в Италия, тези писания събуждаха у някои подозрението за една добре нагласена идеологическа операция, която не можеше да не доведе до едно маникиране спрямо един мислител, един политик, един човек на толкова високо равнище.

Навлизайки в съдържанието на издадените четири тома и предавайки впечатленията си от един внимателен и критически поглед на купчината Грамшианови текстове, проф. Гарин пише, че мисълта на Грамши е изразила изключителна функция между италианските интелектуали и наложила особен облик на дифузията на марксизма. . . Искането на едно критическо издание на „Записките“, казва италианският автор, съпроводи задълбочаването на Грамшиановата мисъл, която, пресрещната от много страни, показва цялата своя сложност. . . Спирайки се на това издание, проф. Гарин пише: „не е лесно да изразим пълната похвала, която заслужава дългогодишният и грижлив труд, който Валентино Джератана е вложил в изданието на Института Грамши, публикуван сега в четири тома от Ейнауди. Касае се до един забележителен по остроумие и ерудиция труд, който ще задоволи и най-взискателния читател по отношение на върност с оригинала, най-придирчивия към точни обяснителни допълнения и забележки. Изданието съдържа почти 3500 страници (или ако искаме да бъдем абсолютно прецизни, 68 плюс 3370), хиляда от които съставляващи съдържания, пояснителен апарат, анотации, киногопис на публикации (книги и статии), които Грамши е имал под

ръка, сравнителни таблици с предшествуващите издания, всичко това съставляващо четвъртия том, независим от другите.

Още през пролетта на 1967 г., добавя проф. Гарин, в един ясен очерк Джератана излагаше „Справочните точки за едно критическо издание на Записки от затвора, издание, с което още тогава се занимаваше. На тези ориентировъчни точки, впоследствие доразвити и задълбочени, той остана напълно верен. Текстът на двадесет и девет тетрадки (17 от периода в Тури, 12 от ония във Форми) ни е предложен така, както е бил написан от Грамши, с хронологична последователност. . . Текстовете, които Грамши навремени е преработвал и преписвал във втора редакция, Джератана ги дава интегрално въпървата им редакция, поставяйки на тяхно място в хронологичен ред под линия всички означения и отвеждания относно съпоставките (текстовете разделени, събрани, поправени и пр.). Според проф. Гарин отделна статия заслужава четвъртият том, необходим инструмент за един нов прочит на „Записките“. . . За всеки от текстовете се дава историята — от първия набросък до публикацията. След това са посочени съпоставките с всички други подобни Грамшианови текстове и особено изворите, случаите, четивата, които са ги вдъхновили, референциите, алузиите. Който се е фамилиаризирал с текст на Грамши, предизвикан често от някоя дори незначителна информативна бележка, от съвсем скромна рецензия, от неособено ярко есе в списание (материал, който е бил допускан в затвора), допълван насетне от асоциации и реминисценции, от различни отклонения от четива, изтъквани от намеци и пр., лесно разбира труда и заслугата на Джератана. Възхитителна е придирчивостта, с която последният е издирил, проучил, систематизирал и обяснил огромния критически апарат, без който читателят не би можал да обгърне в неговата широта и дълбочина делото на Грамши, изградено с изумителна диалектика на политически, културни и социално-икономически основи в светлината на марксизма.

На една парижка среща, състояла се миналата година на 19 и 20 юни, казва проф. Гарин, някой бил заявил, че Грамши е „един гений, но гений, принуден да живее в провинциална среда“. Именю Валиани бе припомнил, че постоянни събеседници на Грамши са били Макиавели и Бенедето Кроче, Антонио Лабриола и Жорж Сорел, които не бяха провинциални. Би трябвало да се прибави, че Грамши беше преди всичко войнстващ политик, не учен, посещаваш редовно библиотеката на „Бритиш музеум“, но един осъден във фашистки затвор. . .

В заключителните си бележки флорентинският професор пише: „често се говори днес за нов сезон, за нов прочит на Грамши. Характеристично е за текстовете действително важни, „класически“, да се дават „актуални“ отговори в различни времена, по различни

искания или питания, но при условие да не се опорочават интересни интерпретативни хипотези. Чудесното пълно днес реставриране на „Записките“ ги възстановява в цялата им автентичност. Един нов диалог може да бъде подхванат и за да го обогатим, нека ми бъде позволено да пожелаая да се осъществи *für ewig* в не много далечно време със същата придирчивост и точност едно пълно издание на Грамшиановите произведения, включително и писмата му.“

Н. Д.

ГДР

„ZEITSCHRIFT FÜR SLAWISTIK“, Берлин, 1975, кн. 1, 2

Първата книжка на немското академично списание за славистични изследвания е посветена почти изцяло на творчеството на големия полски революционер поет Адам Мицкевич във връзка със сто и двадесетата годишнина от смъртта му. Повечето от проучванията са в сравнителен аспект, третира влиянията и взаимопроникванията в творчеството на поета и отзвука, който то намира в европейската литература на XIX в.

От особен интерес е студията на проф. д-р Здзислав Либера от Варшавския университет „Адам Мицкевич и традицията на полското Просвещение“. Авторът изхожда от тезата, че при разглеждане на отношението на Мицкевич към културата и литературата на Просвещението пред изследователя стои задачата да проучи два основни проблема: първият се отнася до мирогледната и художествено-естетическа роля, която Просвещението е играло в ранното творчество на поета, както и до следите, които литературата на Просвещението е оставила в това творчество; вторият проблем се отнася до един по-тесен комплекс от въпроси — именно до преценката на Мицкевич за културата и литературата на XVIII в., до непосредственото му отношение към културната епоха, предшестваваща полския романтизъм.

Понятието „Просвещение“, отбелязва проф. Либера, обозначава твърде различни и противоречиви явления. Преди всичко то е наситено с идеологически моменти, които обикновено се свързват с едно емпирично-рационалистично поведение, с фундаментална критика на феодализма свят, с убежденост в значителната роля на науката и образованието при оформянето на обществения прогрес. Просветителите издигат идеята за търлимостта, борят се против всички форми на фанатизма, изтъкват необходимостта от обществени и политически реформи в името на човешките права, тъй като според тях човек се ражда равноправен и свободен.

Макар и да се знае, посочва авторът, че като епоха Просвещението е твърде хете-

рогенно, съставено от много течения и противоречия, то с Просвещението се свързват, общо взето, онези идеи и схващания, които почиват върху основите на „*lumen naturale*“ и на „царството на разума“ — две основоположни категории, обясняващи съдържанието на епохата. Поради това формулировката на Кант, че „Просвещението представлява излизане на човека от собственото му непълнолетие“, има според проф. Либера все още актуален характер, особено когато се има пред вид нейното продължение: „Непълнолетие — това ще рече неспособност да си служиш със собствения си разум без настояничеството на някой друг.“ Кант напомня, че лозунгът на Просвещението „*Sapere aude!*“ в същност означава „Имай кураж да си служиш със собствения си разум!“

След пространни общи разсъждения върху природата на Просвещението и неговите специфични полски национални особености проф. Либера преминава към характеристиката на ранното творчество на Адам Мицкевич и неговите връзки с литературата и културата на Просвещението. Авторът отбелязва, че големият полски поет е възпитаник на университетите във Вилна, известен със своите просветителски традиции. Поради това ранните творби на Мицкевич от годините 1818—1820 изразяват изцяло върху традициите на класицизма, основно културно направление през XVIII в. в Полша, и са белязани от философската и мирогледна система на това вече отминало столетие. Тук спадат т. нар. прагматични филоматски стихотворения, както и преводите му на Омир и Овидий.

Проф. Либера прави съдържателен и стилистичен анализ на няколко от ранните стихотворни произведения на Мицкевич, при което се спира по-обстойно на прочутото стихотворение „Ода на младостта“. Авторът отбелязва, че интелектуалната субстанция на тази творба се корени дълбоко в духовната култура на XVIII в. Изразеният в нея идеал за всеобщо щастие, а също и посочените средства за неговото постигане — обединяване на човешките сили; единодействие в желаната посока; вяра в нов, по-добър свят; съзнание за необходимостта от непрестанна работа над собствената личност и от нравствено усъвършенстване: убежденост, че действителен идеал трябва да проникне в цялото човечество — всички тези идеи, твърде близки до философските и естетическите схващания на Фридрих Шилер и съвременно напомнящи за франкмасонската поезия, идват от епохата на Просвещението. Изследователите на Мицкевич са доказали, че ентусиазмът, съпровождащ „Ода на младостта“, крилатият възторг, който поетът противопоставя на разума и на неговата познавателна сила, могат да се открият още у мислителите на Просвещението като Хелвеций, Шафтсбъри и др. Онова, което отличава обачейно „Одата“ на Мицкевич от реформистките тенденции на Просвещението,

е според проф. Либера единствено лозунгът „да се пресрещне насилникът със сила“, т. е. идеята за революционното възмездие. Ала дори и тази идея не е чужда на поетите на френската революция, които са се опирали върху принципите на Просвещението. Също и според своята форма, подчертава авторът, „Одата“ се свързва с традицията на класическата ода посредством изобилието на метафори, отнесени към античния свят.

Въпреки всички тези белези — продължава проф. Либера — „Ода на младостта“ обикновено не се свързва от изследователите с духовния климат на Просвещението. Фактът, че тя — поне отчасти — се отнася към епохата на полския романтизъм, произтича оттам, че „Ода на младостта“ става химн на Ноемврийското въстание. Публикувана през 1830 г., тя се превръща в олицетворение на стремежите на младото поколение, на неговите политически въждания. Функцията, която „Одата“ ще изпълни в политическия живот на Полша, както и заложената в нея емоционална мощ забравят, смята проф. Либера, просвещенските ѝ мотиви и класицистичния ѝ облик.

Авторът разглежда и литературно-критическата дейност на младия Мицкевич, за да открие и там просветелски идеали и стремежи. Така след продължителен период, проникнат от идеите на полския романтизъм, духовното наследство на Просвещението и класицизма се проявява отново в колосалната творба на Мицкевич „Пан Тадеуш“, в която е налице не само едно обединяване на литературните родове, смята авторът, но и своеобразно преливане на различни стилове. Макар тази поема по своя характер да не е близка на класическата епопея в стила на „Илиада“ или „Енеида“, а лиричните елементи да ѝ придават съвсем особена окраска, тази творба е безспорно епическа и може да се измерва с мярката на класическия епос, смята полският професор. Освен това последните проучвания върху „Пан Тадеуш“ разкриват връзки и прилики с някои ранни творби на XVIII в.

Твърде характерно, макар и противоречиво, е отношението на Мицкевич към литературата на полското Просвещение. През двадесетте години на своя век поетът пише, че само в епоха на нов разцвет на полската книжовност ще възникнат големи национални творби, с което изразява копнежа си по отминалата епоха на Просвещението. Но особено задълбочено Мицкевич се занимава с този период в своите парижки лекции върху славянската литература. Те съпадат с годините, в които Мицкевич изпада в дълбок мистицизъм и ирационализъм. Поради това за него всяка материалистическа философия и рационалистичният мироглед се превръщат в обект на остра критика, а класицистичните и универсалните тенденции в изкуството са му вече чужди. Така поезията от епохата на крал Станислав Август той ще нарече в своите

лекции „поезия без лира, без музикалност, живот и светлина“. Според Мицкевич „поезията, освободена от песенността, изпада в абстрактна мисловност и търси спасение в ниските страсти“. Поетът смята, че през този период полската литература е загубила своя национален и славянски характер. Въпреки изцяло отрицателното си отношение към тази епоха Мицкевич все пак отбелязва, че нейният лозунг се нарича „Просвещение“ и че просветеният монарх е събрал около себе си кръг от литератори, което дотогава не е било мислимо в Полша. Но не без ирония, дори с открито презрение поетът се отзовава за творбите на Русо и Монтескьо, с чийто идеи се завръщат от задграничните си пътувания реформистите, убедени, че с тях донасат ключа за освобождението на Полша. Проф. Либера отбелязва, че полемиката на Мицкевич с рационалистите се провежда от една ирационалистична позиция, подкрепена от убеждението в примата на духовния и мистичния елемент в създаването на световната история.

Въпреки своята късна критика на Просвещението и рационализма, подчертава авторът на изследването, Мицкевич остава верен на великите идеи за промяна на света в смисъла на лозунга „свобода, братство и равенство“, чийто корени водят началото си от социалните тежнения на XVIII в. А един от основните постулати на класицистичната поезика — идеалът за красотата, превъзгласен в една епопея, която въздига ежедневието в живота и съзира в него дълбоки нравствени, социални и национални ценности — намира своя най-съвършен израз в поемата „Пан Тадеуш“.

В книгата заслужава да се отбележи студията на проф. д-р Янина Кулчицка-Салони „Адам Мицкевич и позитивистите“, която третира сходен кръг от проблеми. Интерес буди и работата на д-р Манфред Войшик „Поезията на Байрон и нейното време“, която представлява задълбочено сравнително изследване на творчеството на великия английски поет в контекста на „духа на времето“.

В кн. 2 на списанието по-специално внимание привлича статията на д-р Едвард Ковалски. „Тихият Дон“ и неговите нови критики“, в която се дава отпор на някои поновили се в западния печат съмнения относно авторството на това велико произведение. Авторът прави анализ на ранни и по-късни творби на Шолохов, привежда изобилие от аргументи, за да докаже, че „Тихият Дон“ е едно логично продължение на творчески път на Шолохов и негов закономерен връх. Статията е написана в остър полемичен дух и хвърля светлина върху някои задкулисни интриги в западния, а също и в китайския литературен печат.

От по-особен интерес в книгата е и работата на Фриц Мисеро „Сергей Третяков и Бертолд Брехт“. Авторът прави сравните-

лен анализ на драматичните произведения на двамата писатели.

В списанието е публикувана и рецензията на д-р Добри Вичев от Централния институт по литературна история при Академията на науките на ГДР, отнасяща се до книгата на проф. Ефрем Каранфилов „Съвременност и литературни жанрове“. Рецензентът прави пространен преглед на труда на българския учен, като подчертава неговата полемическа страст и изтъква, че проф. Каранфилов настоява за една литературна критика, която при целия си научен характер да съумява да въздейства като изкуство. Българският автор

принципно се противопоставя на надценяването на нейната роля в литературния процес. Рецензентът заключава, че книгата на проф. Ефрем Каранфилов ще намери отзвук у любознателния читател като опит да се намери отговор на актуални и относително слабо разработени проблеми в българското литературознание. Тя ще заинтересува особено онзи читател, който проявява предпочитание към не съвсем конвенционалното, живо написано и общоразбираемо разглеждане на литературните въпроси.